

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Natales Sanctorvm Belgii, & eorundem Chronica Recapitulatio

Molanus, Johannes

Dvaci, 1616

Die septima Nouembris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9477

curfus muniens, eo obnitentibus Audomaricolis transtulit corpus S. Winoci, ad ecclesiam à se constructam in honorem sanctorum Martini, & Winoci. Confidebat enim eius meritis ac intercessionibus magis protegendam fore patriam apud Deum, quam per humanā industriam. Postea autem, Canonicis negligentius diuina officia peragentibus, Balduinus alius, cui ob pulchram barbam Barbati cognomen datum est, ibidem monasterium S. Winoci construxit, & ad illud corpus sanctum transtulit ab inferiori ecclesia, vocatis ex *Sichin* monachis. Cæterum præter natalem notantur & secundaria eius festa, Decimo Calendas Aprilis, eleuatio sancti Winoci abbatis: decimo quarto Calendas Octobris, gloriosa translatio corporis sanctissimi patris nostri Winoci abbatis: & tertio Calendas Ianuarij, aduentus corporis S. Winoci Bergas, anno ab incarnatione Domini nongentesimo, indictione tertia.

Hunc autem sanctum virum præcessit alius Vainocus Britto, de quo scribit Gregorius Turonicus libro quinto historiae Francorum, capite vigesimo primo, & libro octavo capite trigesimo quarto, fuisse reclusum, presbyterij honore præditum, tantæ abstinentiæ, vt tantum pellibus vestiretur, herbis agrestibus vesceretur, & vinum tantum ad os poneret, qui postea, per principem tenebrarum deceptus, plerumque ebrius cernebatur, & per temulentiam male periit.

Die septima Nouembris.

1°. De sancto Vuillibrordo Clemente, primo episcopo Ultraiectensium & Frisia.

Ex Beda, historijs Apostolorum Frisia, ac aliunde.

IN Frisia, depositio S. WILLIBRORDI, archiepiscopi & confessoris. Cuius actus Beda presbyter

presbyter in gestis Anglorum descripsit. Hic natus in Riponensi territorio Septentrionalium Anglisaxonum, anno ætatis suæ trigesimo tertio presbyter existens, cum vndecim alijs, actione & eruditione præclaris, ad paganorum Frisonum & Saxonum conuersionem destinatur à reuerendissimo Egberto. Vnde hi duodecim Domini gregis arietes, accepta benedictione tam eximij sacerdotis, prospero vento celeriter in *Wilten-burg* siue Traiectum, aduehuntur, anno Domini sexcentesimo nonagesimo. Cumque constanter Christum euangelizarent, primùm parum profecerunt, eo quod Frisones erant duræ ceruicis, & barbaræ mentis, eosque atroci morte opprimere minabantur. Itaque propter tyrannidem Radbodi regis Frisæ, diuerterunt ad illustrissimum & Christianissimum principem Pipinum de Heristallo, qui Rabodum perfidum regem ex Traiecto expulerat, ab eoque gratanter sunt suscepti. Et quia nuper citeriorem Frisiam, expulso Radbodo ceperat, illuc eos denuo ad prædicandum misit, præcipiens paganis sibi subditis auctoritate regia, nè quis prædicantibus quicquam molestiæ inferret. Vnde multos in breui sua prædicatione ab idololatria ad fidem conuertit. Cumque quotidie cresceret numerus fidelium, communi decreto omnium confratrum duo electi sunt in episcopos consecrandi, Willibrordus & Swibertus. Qua de causa Willibrordus Pipinum regem adiit: à quo missus est ad sanctum Sergium papam, qui eum in natali & basilica sanctæ Cæciliæ, anno sexcentesimo nonagesimo sexto ordinavit archiepiscopum Frisonum. Hoc est, eorum qui hodie dicuntur Frisij, Transiselandi, Traiectenses,

Novēbris 7.

N A T A L E S

Ætenses, Hollandi, Zelandi, Geldri. Qualem autem fructum inter hos fecerit, testes sunt populi catholici per ciuitates, vicos, & castella. Testes quoque ecclesiæ, & Deo famulantium congregationes. Vnde illustris princeps Pipinus de Herstallo, & gloriosus eius filius Carolus Martellus, regali donatione, ipsi & omnibus successoribus, episcopis Traiectensis ecclesiæ, dederunt ciuitatem Traiectensem, cum omnibus suis appendiciibus. Adiecit etiam Martellus oppidum Tielam, locum *Elste* & castrum de *Benthem* cum adiacentijs. Multaque alia per ampla patrimonia religiosi & illustres viri ei contulerunt, quæ aut Traiectensi ecclesiæ aut Epternaco subministrant alimoniam. E quibus nonnulla exprimit Theofridus abbas Epternacensis, qui imperante Henrico III. vitam ipsius Willibrordi longiore cæteris stylo complexus est; alia verò se propter barbara hominum locorumque vocabula omittere scribit. Inter Zelandos dum fidem prædicaret, ex oblatijs primitijs ecclesias ædificauit; vbi etiam diuina bonitas fidei negotium celebri miraculo promouit. Dum enim vir Dei West-capellæ, zelo religionis, idolum quoddam frangebatur, custos templi gladio caput S. viri percussit. Sed Deo defendente nullam intulit læsuram. Alcuinus vt rem minus necessariam, idolum non nominat: verisimile est tamen Herculem custodem fuisse, qui ibi, vt finium protector limitaneus, vanè colebatur: Cuius inscriptio in saxo baptisterij hæctenus cernitur. Erat enim *Westcappel* vltimus limes Germaniæ ad Scaldim & Oceanum.

Ex Goropio
de Antuer-
pia lib. 7.

Lib. 2. dia-
log. cap. 18.

Dum autem Vlissingam veniret, reliquit ibi lagenam suam, seu flaconem, vt cum Gregorio magno,

magno, vulgari voce vtar: Quam Vlissingenses in hunc vsque diem in insignijs vrbs suæ expriment, vt se eius protestentur esse discipulos, legitimos, si sequantur; spurios autem, si alieni vocem audiant, qui non venit nisi vt furetur, & mactet, & perdat. Porrò dictus Frisix, Hollandiæ, & Zelandiæ Apostolus, etiam in Lotharingia multos conuertit, potissimum iuxta Siluamducis & per Campiniam. Nam Brabantia olim nomine Lotharingiæ fuit comprehensa. Rursus fidem prædicauit in Flandria, siue in occidentali Francia. Vnde ad nostra vsque tempora Traiectensi sedi in Flandria subfuerunt Birsfirani, Hulstenses, Axellani, & Hasnenses, ab eo ad fidem conuersi. Sed & Cliuiæ portio propter ipsius Apostolatam Ultraiectensi episcopo subest. Embricæ enim beato Martino, protectori ciuitatis, collegiatam ecclesiam erexit, quæ ambas diœceses Coloniensem & Traiectensem se iungit. Consecrauit quoque ecclesiam in *Kelem* inter Embricam & Cliuos. Est etiam patronus in diuersis Cliuiæ parochijs, vt Vesaliæ & Wardæ prope Xanthas, quo Xanthenes feria secunda Rogationum annuè solent suas deferre reliquias, & cantare antiphonam, *Egregius Christi pontifex Willibrordus, omni dignitate exiit praeclarus, &c.* Traiecti ad fundum basilicæ S. Thomæ prope castrum Traiectense, quod nunc non subsistit, construxit Canonorum cœnobitalium ecclesiam, in honorem S. Martini episcopi Turo-nensis, in qua cathedram constituit: Ecclesiam beatæ Mariæ ad martyres Treuiris conuertit in monasterium Ordinis sancti Benedicti, in quo altare portatile asseruatur, quo vsus est in gentium

Novēbris 7.

N A T A L E S

conuersione per Frisiam, Hollandiam, & Zelandiam. Obijt anno septingentesimo trigesimo sexto.

Vir virtute potens, diuino plenus amore,
Ore sagax, & mente vigil, & feruidus actu.

Sepultus in Epternaco monasterio à se exstructo. Est autem Epternacum Ducatus Luxemburgensis oppidum, & in eo iam dictum monasterium, in diœcesi Treuirensi. Natalitius dies est celebris per vtramque diœcesim Treuirensis & Ultraiectinam, atque ab hac subdivisas: translationis verò memoria occurrit decimo quarto Calendæ Nouembris. Sunt qui eum à liberali panum distributione vocent Willigbrodum. Sergius autem papa Clementem transnominavit, dum eum pridie sancti Clementis episcopum consecrabat.

*Catalogus
monasterio-
rum Germa-
nia.*

2°. *Appendix de Vuilgiso patre S.
Vuillibrordi.*

Ex Flacco Alcuino.

Nequè verò negligenda est patris eius Vuilgisi Saxonis memoria. Is enim cum tota domo religiosè vixit. Nam relicto habitu sæculari, monasticam conuersionem, & postea solitariam elegit, in promontorijs quæ Oceano & Humbro flumine cinguntur. Vbi dum Deo seruiret, & miraculorum signis clareret, turbasque ad se confluentes verbo Dei pasceret, sic innotuit gentis illius regi & optimatibus, vt inibi possessiunculam dederint ad ecclesiæ & monasterij ædificationem, in quo à Deo coronatus, corpore requiescit. Horum testis est Albinus Flaccus Alcuinus, qui in illa maritima cella vitam sancti Vuillibrordi ad Beonradum archiepiscopum prosa & carmine conscripsit.

Appendix

Appendix de statu Ultrajectinae ecclesiae.

Sed paucis describenda est facies Ultraiectensis ecclesiae. Ultraiectum situm habere solet ad Rhenum, qui Cæsaris diuisione Gallias à Germania disternabat. Et in initio conditum fuit in Germanico solo: in Gallorum autem imperium transit sub Valentiniano. Fuit autem episcopalis ciuitas etiam ante tempora Dagoberti, à Clotario patre eius & Theodeberto regibus, bonis & priuilegijs dotata. Sed irruentibus barbaris iterum extincta est religio, & successiuè resuscitata. Vnde illis accesserim qui tradunt ibi religionem Christianam cœpisse, iisdem temporibus quibus Gallorum reges fidei initiabantur. Argumento est enim Clotharij patris Dagoberti & Theodorici, regum, in eam ecclesiam profusa munificentia. Fuit autem prima ecclesia sancti Thomæ Apostoli, quam sub Dagoberto præduræ ceruicis Frisones, solo-tenus destruxerunt. Vnde prædictus rex, castellum prædictum cum destructa ecclesia Coloniensi parochiæ donauit, ea tamen conditione, vt episcopus Coloniensis gentem Frisonum ad fidem Christi conuerteret, & eorum prædicator esset. Quod non fecit. Ex quo pagana permansit gens illa, vsque ad tempora S. Willibrordi Clementis, quem venerandus pontifex Sergius Frisonum archiepiscopum consecrauit.

Habuit autem hæc Sedes multos sanctos episcopos, è quibus in numerum sanctorum inscripti sunt Willibrordus, Bonifacius, Gregorius, Fredericus, & Radbodus. Quibus etiam annumerari possunt coëpiscopi S. Switbertus & Eobanus.

Extra

Extra verò catalogum Sanctorum plures numerantur, inter quos Albricus, cuius vitam descripsit sanctus Ludgerus, item Rixfridus gentilium prædicator, cui Ludouicus Augustus dedit *Wijck* siue Durestadium: Bernulphus, qui duo Canonorum collegia fundauit, diui Petri & Ioannis, & diui Pauli ædem intra urbem posuit, translatis eo Benedictinis, quos Audfridus in monte sacro apud Amersfordiam fundauerat: Godebaldus verò extra muros urbis Oostbroeckanam fundauit abbatiam, quæ vulgo propter seueram professionem Carcer Ordinis appellabatur. Idem Middelburgi, dimissis Canonicis, ex Antuerpia constituit Præmonstratenses. Viguit præterea apud Ultraiectenses clericos insignis studiorum schola & fecundissimum clericorum seminarium. Cuius meminerunt Cænobitæ Werdenenses, in vita S. Lugerii Monasteriensis episcopi. Cumque sedes ea in præsulibus & clero floureret, reges tot opibus, prouincijs, decimis, tributis, & donis eam cumularunt, vt breui tempore eorundem opes pene æquarit. Hinc principes Brabantia, Geldria, Hollandia, alijque nonnulli se Ultraiectini antistitis clientes recognouerunt sub Adelboldo. Orta est autem contra hanc Sedem sub beato Bonifacio sancti Wilibrordi successore quæstio Coloniensis episcopi, qui assererat Traiectum cum destructa ecclesia suæ parochiæ donatum fuisse à Dagoberto rege. Quod simpliciter verum non fuit, quia appositam conditionem de Frisonum conuersione non impleuerat, neque attigerat. Nihilominus successores beati Bonifacij cedere maluerunt, & sese suffraganeos Coloniensis archiepiscopi profiteri. Quod vsque ad nuperam multiplicata-

tiplicationem episcopatum perduravit. Tunc enim Coloniensi detracta fuit Ultraiectina Sedes, & diuisa in sex. Siquidem archiepiscopus erectus est Ultraiecti: episcopus verò sub eo Harlemi. Middelburgi, Dauentriæ, Leouardiæ & Groningæ. Qui omnes episcopus, præter Groningam, cum portione Cliuiæ & Flandriæ antea fuerant vnus amplissimæ & potentissimæ Sedis Traiectensis siue Ultraiectensis. Est enim duplex Traiectum: vnum ad Mosam, alterum vltius ad Rhenum. Illius episcopi antea Tungris, nunc verò Leodij resident: huius verò episcopi præterquam in persecutione Danorum, qui Traiectum euerterunt, semper vno in loco resederunt, & vtriusque potestatis functione ad nostra ferè tempora illustres fuerunt. Propter temporalia tamen bona multa bella pertulerunt. Vnde tandem Carolus quintus sibi patrimonia sanctorum Willibrordi & Martini, quo ad ciuilem iurisdictionem resignari permisit: quamquam multa antea fuerint aut imprudenter alienata, aut violenter occupata.

4°. *Memoria Engelberti episc. & mart.*

Ex Casarij libris tribus.

I Pso die, memoria Engelberti, Archiepiscopi Agrippinæ Coloniæ, qui ob defensionem oppressorum feliciter occubuit. Hic referendus est inter Sanctos prouinciæ Coloniensis Obiter tamen hic annotare libet matrem eius fuisse filiam Comitis Geldrensis: multos Belgas, & præcipuè Geldros, per eius miracula diuinitus restitutos esse sanitati. Corpus denique martyris cum ad principes Imperij delatum esset, Coloniæ in ecclesia sancti Petri sepultum esse, per Conradum Brabantinum,

Novēbris 8.

NATALES

num, Cardinalem Portuensem, & Sedis Apostolicæ legatum, qui etiam causam martyris & persecutorum tractavit in Concilijs Moguntino & Leodiensi.

Die octava Novembris.

1° De S. Willehado episcopo Bremensi.

Ex Surio, & Crantio.

BRemæ, depositio S. WILLEHADI, primi
Beatus vrbis episcopi & confessoris Hic natione Anglicus, post martyrium S. Bonifacij episcopi, prædicavit Frisijs & Saxonibus, annis triginta quinque. Cumque salutaris doctrinæ in Frisia insisteret, frequenter à paganis contumelias, despectus, & opprobria sustinuit, vt fidem confirmaret. Captus aliquando vt morte absumeretur, fortibus gentis vix ad vitam est servatus. Eadem tempestate Saxones, duce Vindekindo, Frisios aggressi, ecclesias incendebant, Dei famulos expellebant & trucidabant: cuncta cædibus, rapinis & incendijs complebant. In qua perturbatione S. viri Willehadus & Ludgerus, nullum suæ prædicationis locum videntes, Romam abierunt, deinde releuati Romani Pontificis consolatione, alio discesserunt, Ludgerus ad S. Benedicti monasterium; Willehadus in Gallias ad S. Willibrordi sepulcrum; quibus in locis per biennium plus minus futuri episcopi & Apostoli Saxonix, contemplationi & orationibus yacabant. Tandem cum victoriosissimus Carolus magnus non sua, sed Dei, vt ipse loquitur, virtute, Saxones rebelles, & bellis vicisset, & ad baptismi gratiam perduxisset, in Brema ciuitate sanctum Willehadum episcopum constituit, vt nouellam ecclesiam Canonico